

Christine Buhl Andersens tale ved overrækkelsen af Ny Carlsbergfondets Kunstpriser

Taler

Christine Buhl Andersen
Forperson, Ny
Carlsbergfondet

Dato

2. marts 2022

Omstændigheder

Ny Carlsbergfondets Kunstpriser gives til en eller flere kunstnere, der med mod, originalitet og gennemslagskraft markerer sig både i Danmark og internationalt. Årets Kunstnerlegater blev tildelt kunstnerne Lea Porsager og Tue Greenfort, Hæderslegatet blev tildelt duoen Elmgreen & Dragsted, og Carl Jacobsens Museumsmandslegat blev tildelt Astrid la Cour og Pia Wirnfeldt.

Kilde: Ny Carlsbergfondet

Ærede gæster, godaften!

På Ny Carlsbergfondets vegne er det mig en stor fornøjelse hermed at kunne byde jer velkommen til vores prisfest 2022.

Både i bestyrelsen og i fondets sekretariat har vi glædet os intenst til i aften. Ja, vi har nærmest holdt vejret i håbet om, at vi atter skulle kunne samles i anledning af vores grundlægger Carl Jacobsens fødselsdag den 2. marts, hvor vi i aften på selve datoen vil uddele fem priser.

Med priserne anerkender Ny Carlsbergfondet personer i det danske kunstliv, der har ydet en særlig indsats. Det ligger i naturlig forlængelse af fundatsens formål, som fortæller os, at vi skal virke i kunstens tjeneste og derigennem *stimulere trangene til kunst*, som det her er formuleret så smukt.

Vi havde lige nået at høre om corona, da vi her stod sidst. Det var tilbage i marts 2020 blot få dage før, Danmark lukkede ned. Vi havde i vores daværende tremandsbestyrelse godt nok en lille snak om, hvorvidt vi skulle gå ned og vaske hænder, efter at vi havde krammet og/eller trykket hånd med de fleste af jer, da I ankom. Men ikke i vores vildeste fantasi havde nogen vist forestillet sig, hvad der

skulle overgå verden i de to år, der er gået.

I 2021 uddelte vi priserne uden fest, og lad os derfor starte aftenen med igen at sige tillykke til både Louisianas museumsinspektør Kjeld Kjeldsen, kunstnerne Katrine Ærtebjerg og Nina Beier samt museumsdirektør Gertrud Oelsner med de priser, de modtog under meget stille omstændigheder.

Når vi nu endelig er samlet igen, er det for at uddele dette års priser og hylde modtagerne. Denne gang med en udvidet bestyrelse bag uddelingen.

Men det er også for at hylde kunsten og dens betydning i det hele taget. Sammen med alle jer repræsentanter for kunstens verden.

Det føles ekstra vigtigt lige nu, hvor vi knapt havde sagt farvel til pandemirestriktionerne, før en skræmmende krig er brudt ud kun 2000 km fra, hvor vi befinder os i aften.

Kulturlivet har været hårdt ramt af pandemien, og krisen fremkaldte for mange desværre også en oplevelse af, at kulturen stod længst nede på den politiske agenda i Danmark – selv da der var allermest brug for den.

Tak til vores kolleger i de øvrige danske kulturfonde for den dialog vi i perioden har haft om støtten til kunstlivet, som blev uddelt i samspil med det offentliges kompensationsordninger. Det har været en god erfaring.

En vis anerkendelse af betydningen af det kulturpolitiske område har pandemitiden da også medført, ikke kun hos partiernes kulturordførere, som mobiliserede sig under nedlukningen, men også i vores regering.

I hvert fald er det historisk, at Statsministeren har nævnt kulturen i både åbnings- og nytårstaler.

Det er godt. For kunsten bør støttes og omtales som en væsentlig del af velfærdssamfundet. Både som et sted for den enkeltes oplevelse i mødet med kunstværket, og som et andet refleksionsrum for – ja intet mindre end alting. Ikke mindst selvfølgelig, hvad der foregår i tiden inklusive samfundets spændinger og forandringer, som naturligt også optager kunstnerne.

Pandemitiden har således også været præget af – og måske endda medvirket til – at fremkalde nutidens vigtige kulturrevolutioner: Fra akademierne til universiteter og museer og i debatten. Køn, klasse, race og generation er blevet de centrale nøgleord.

Til de debattører, der klager, når kampene raser, må svaret umiddelbart være, at det kun er naturligt, at nye stemmer vil høres og have plads – i Danmark som ude i verden. Fanatisme og polarisering er helt klart en risiko i vores aktuelle samfundsdebatter.

Men det er godt og vigtigt, at nye og oversete kunstnerskaber får plads, også når de historisk gives ny aktualitet og betydning, som eksempelvis da grønlandsk-danske Pia Arke blev vist på den seneste São Paulo Biennale.

Ligesom det selvfølgelig er godt, når medarbejdere tør gøre op med dårligt arbejdsmiljø på museerne og andre steder i kulturbranchen.

Tiden kræver mod hos os alle, for konflikterne kan føles ubekvemme at stå i og det kan være nemmere at tie stille, når de svære spørgsmål melder sig:

Skal vi alle til at vise vores anerkendelse af eksistensen af de mange køn ved at indsætte vores foretrukne pronominer i for eksempel e-mails, sådan som det sker automatisk nu i e-mails fra Tate Modern?

Er det ideologi, når maleren Paul Gauguin sættes ind i en kulturhistorisk kontekst, der viser, at han som mange andre franskmænd var påvirket af turismeindustriens effektive markedsføring i en tidstypisk racialiserende mytologi omkring Tahiti? Og gør det hans malerier dårligere?

Er det af politiske grunde og ikke på grund af kunstnerisk kvalitet, at Hirschsprungs satsning på at skrive en kvindelig kunstner som Bertha Wegmann frem i historien er legitim?

Og er der tale om politisk *whitewashing*, når den førnævnte São Paulo Biennale for første gang har ladet oprindelige folk udenfor det etablerede kunssystem fra bl.a. Amazonas regnskove, udstille deres kunstværker på store dele af biennalen?

Er kunstens integritet ligefrem truet, og hvor fører det hele hen?

Da New York Times kunstanmelder Roberta Smith for ganske nyligt skrev om den argentinsk-tyske multikunstner Tomás Saracenos aktuelle udstilling på The Shed i New York, kom hun ind på spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om kunst eller aktivisme.

Her kan man som beskuer kravle ud på net, der med 28 meter i diameter er spændt ud i 12 meters højde. Lyset slukkes, og som man ligger der ude i nettet og føler sig ganske lille, mens man lytter til forstærket edderkoppekommunikation fra højtalerne, opleves verden i nyt perspektiv. For edderkopper er stort set blinde og orienterer sig via vibrationerne i deres spindelvæv. Man forstår, at man har noget at lære af de edderkopper.

Saraceno er med sin videnskabeligt baserede dagsorden måske især en klimaaktivist med en mission, skrev anmelderen, idet han effektivt formidler ideen om, hvordan vi mennesker genvinder respekten for andre levende væsener her i den følsomme klimazone rundt om jordkloden. Den som filosofen Bruno Latour kalder The Critical Zone.

Men oplevelsen, Saraceno tilbyder os, er original – også æstetisk set, og ligger i forlængelse af al den kunst, der i kunsthistorien har beskæftiget sig med naturen og menneskets forhold til den. Mange andre kunstnere er i disse år optagede af biodiversitet, og af hvordan blandt andet fisk, svampe og træer lever og kommunikerer. Så er det vigtigt, om der er tale om kunst eller aktivisme?

Vi står i en historisk brydningstid, og det er også i det lys, at vi i Ny Carlsbergfondets bestyrelse er optagede af, hvad for en slags kunstfond, vi skal være fremover.

Det har i den forbindelse været tankevækkende at læse, hvad den indiske forsker Aditya Bahadur siger om begrebet resiliens – det vil sige systemers evne til at tilpasse sig forandringer, stress og chok. Nemlig, at de mest resiliente systemer er karakteriseret ved en høj grad af diversitet samt af såkaldt polycentrisk struktur.

Hans forskning vedrører ganske vist socio-økologiske systemer i den antropocæne tidsalder.

Men kunstverdenen og samfundet som sådan er jo også en slags økosystemer, og

man får – ikke mindst i lyset af tidens dominerende storpolitiske spillere – lyst til at tænke billedet ind i et ledelses-politisk miljø:

Kunne det være, at de mest bæredygtige samfund og organisationer netop også rummer stor diversitet og ikke centrerer magten ensidigt? Det synes jeg er et interessant spørgsmål, som både rummer håb og stor inspiration.

Og med de ord vil jeg, før vi går i gang med uddelingen af årets priser, overlade scenen til en af dem det hele handler om, nemlig en kunstner.

Endnu en gang velkommen til fest, og tag så godt imod Hanna Toticki Anbert og hendes performere Nadja Bouenni, Emilie Rasmussen og Andreas Højlund i *TIME CTRL*.

Kilde

ny-carlsbergfondet.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Velkomsttale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/christine-buhl-andersens-tale-ved-overraekkelser-af-ny-carlsbergfondets-kunstpriser-2022>